

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**De Monstris Et Monstrosis, Qvam Mirabilis, Bonvs, Et
Ivstvs, In Mvndo Administrando, Sit Devs, Monstrantibvs**

Stengel, Georg

Ingolstadij, 1647

Capvt XI. Tertia moralis monstrorum caussa, vt non tam pœna, quàm
medicina; diuinorumque Sacramentorum commendatio, & procuratio
virtutis, conseruatioque castitatis sit.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51168](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51168)

CAPVT XI.

*Tertia moralis monstrorum causa, ut non
tam pœna, quàm medicina; diuinorumq;
Sacramentorum commendatio, & pro-
curatio virtutis, conseruatioq;
castitatis sint.*

§. I.

*Monstrositatem Nabuchodonosori profuisse,
eumq; pœnitentiam egisse; non item
Pharaonem.*

Quod regi Nabuchodonosori pro-
fuit, profuit etiam alijs multis.
Monstrosi fuerunt corpore, ut
animo fierent pulchri; aut ut pulchri per-
manerent. De rege Babylonis, qui ictus di-
dicit sapere, ipse rex loquatur. *Nunc igitur
ego Nabuchodonosor laudo, & magnifico, &
glorifico regem cali; quia omnia opera eius ve-
ra, & via eius iudicia, & gradientes in super-
bia potest humiliare.* E qua confessione non
pauci verosimiliter colligunt, Nabuchodo-
nosorem septennali sua monstrositate ca-
stigatum seriò ad Deum verum fuisse con-
uersum, totoq; corde contritum atque hu-
miliatum; proindeq; etiam iustificatum;
quin

Dan. 4.34

Ioseph.
Dorothei
in Syno-
psi Epiph.
in vita
Danielis.
Lyan.

quin etiam, cum non diu superuixerit, saluatum. Dorothei hæc sunt verba: *Cum Nabuchodonosor peccatorum suorum remissionem adeptus esset, dedit Propheta regnum suum; & nec panem, nec carnem comedit, nec vinum bibit, Domino confessus. Nam hoc illi Daniel praeceperat, ut leguminibus & herba vescens Dominum placaret.* Eadem ferè habet Epiphanius, quæ ostendunt diuersos in diuersis esse flagellorum Dei effectus. Nam Phærao per flagella & prodigia Numinis magis induruit, ac in sua cæcitate mortuus æternùm damnatus est. Hæc sunt disparia iudicia Dei, qui cuius vult, miseretur, & quæ vult, indurat. Vterque fuit rex, vterque tumidus & superbus, vterque contemptor Numinis; in eodem lecto dormierunt; eodem morbo ægrotarunt; unus fuit assumptus, & unus relictus. Et, vt tantò magis timeas omnipotentem, cum alio illum rege compara. Salomon à teneris vnguiculis fuerat piè educatus, & religiose vixerat; quin tantæ fuit iustitiæ, quantæ sapientiæ; in senio tamen à mulieribus deprauatus, idola coluit; qua de causa multi eum esse Orco addictum arbitrantur. Nimirum qui stat, videat ne cadat.

Carthuf.
& vt vide-
tur etiam
S. Augu-
stin. ep.
122.
Dorothei
in vita
Danielis.

Rom. 9.
18.

Matth. 24
40.

1. Cor. 10.
12.

Z 5

Nabu-

Nabuchodonosor autem, qui in sceleribus omnem vitam traduxit, in fine vite conuersus est, æternum inter beatos futurus; vt nemo desperet, aut dicat, actum de se esse. Ad hoc ex rege hoc monstrum factum est, vt disceremus, è monstris homines, immò reges fieri posse. Lucrosa est metamorphosis, vbi pœna pœnitentiæ operatur.

§. II.

Monstrositas vultus occasio est pœnitentiæ agenda & commendanda.

Io. Nider.
l. 2. Form.
c. 9. & lib.
4. 6. 10.

Et sæpe pœna non tam pœna est, quàm medicina, & commendatio diuinorum Sacramentorum. *Novi aliquando nobilem & deuotum militem* (ait Ioan. Nider, quem alio loco Boarum nominat, & tanquam sanctum militem, cui quinque annis ante obitum mors sua fuit reuelata) *qui uxorem pulchram habuit deceptam occultè paulisper à quodam adultero, cui satis conglutinato amore affecta, & infecta erat. Expertus illud miles maritus prudens, qui animam perdita uxoris curare volebat, secretè uxorem accersuit, vultum eius (vt mihi miles retulit) horridum nimis vidit; ei sanctis & pijs monitionibus contritionem super scelere, & pœnitentiæ Sacramentum*

mentum suavitatis; & per Dei gratiam ad hoc ex-
equendum usque perduxit. Quo facto & sa-
cramentali sumpta pœnitentia à sacerdote rece-
dens, casto marito militi visa est pristinam re-
cuperasse faciei speciem totaliter, quam antea
sensibiliter perdidisse videbatur. Hæc ille. Ac
sanè conscientia sæpenumero per vultum
emicat, vt si illa patiatur tempestatem, eti-
am rugæ in frontem, & nubila in oculos
veniant, respondeantque teter vultus, &
teter animus. Et vult Deus vel in corpore
subinde ostendere animæ deformitatem.
Quod si autem pœnitentiæ Sacramentum
hanc in corpora vim habet, quantam ha-
bebit in animas, quam non in illas reducet
venustatem? cùm ex illis tollat peccatum?
cùm omnem maculam emaculet? cùm in
eam gratiam reducat? cùm charitatem re-
suscitet? cùm iustitiam, omnemque virtu-
tem moralem ei restituat? qui virtutum
chorus, est verus nitor, & vera mentium
pulchritudo. Mirum est, hominem, vt ho-
minibus placeat, nolle esse vultu monstro-
sum; &, ne Deo displiceat, non curare ani-
mæ suæ monstrositatem.

§. III.

Monstruosus regis Cassani filius Baptismo curatus.

Sicut autem, dum medici morbos curant, morbi vicissim medicos cōmendant; ita fit in diuinis Sacramentis; dum sanant prodigia, fiunt prodigiosa. Neque ea vis soli est Sacramento pœnitentiæ. Baptismus quoque vt hōc genere inclaresceret, & morbos fœdos pepulit, & deformitatem, Anno 1298. Rex Tartarorum Cassanus, quem Magnū vocant, cum ducentis equitum millibus Syriam finitimasq; regiones occupauit. Facta est tanti victoris potentia omnibus formidanda. Quare Rex Armeniæ, quamuis Christianus, eius viribus exterritus, non ausus est filiam suam illi negare, quam in matrimonium poposcerat, quia pulcherrima esse dicebatur. *Illam, post aliquod tempus, è viro suo Cassano edidit in lucem partum tantæ deformitatis, vt rex maritus nullo modo illum veluti suum voluerit agnoscere, quòd monstrum videretur. Vocat ad consilium primarios: de ipsorum sententia uxorem veluti adulteram, partum veluti ex adulterio susceptū ultimo supplicio adiudicat. Quo fugeret innocens mulier, nisi ad innocen-*

Thom.
Boz tom.
1. de Sign.
Ecclef.
l. l. c. 16.
ex Io. Vil-
lano. lib.
8. cap. 35.
An. 1298.

tiæ defensores Deum? Itaque deplorata
sua infelicitate ad preces sacras se contu-
lit, illi quæstam iniuriã, cui soli cognita erat
iustitia causæ. A precibus ubi surrexit,
ignara consilij, quouë regente duceretur,
saltem rogauit, vt sibi prius quàm morien-
dum esset, liceret sacris vndis abluere eum,
quem peperisset. Annuit rex, deditq; id
faciendi potestati; ea tamen lege & con-
ditione, vt adessent baptismo aliqui fidei
spectatæ viri, vnà cum rege, ne qua fraus
intercederet. Mira res: quàm primùm
baptismo tinctus est puer, adeò repenti
venustus formosusq; apparuit, vt rex pro-
digij magnitudine permotus, cum pluri-
mis satraparum, qui aderant, plebemq;
sibi subiectam post se traxerant, manus
nomenq; Deo dederit, maximumque rei
Christianæ factum sit incrementum. Quis
neget hanc vim baptismo? cùm penetret
vsque ad animæ labem abluendã, cur non
& corporum menda posset, Deo iubente,
emendare?

§. IV.

*Baptismus è porcis prestigiosis homines faciens
magna conuersionis causa fuit.*

Quod si puer iste non fuit satis mon-
strosus,

Niceph.
l. 8. hist.
Eccl. c. 35.
Sozem.
l. 2. c. 7.
Bozius t.
2. l. 1. c. 16.

strosus, alia super sunt & maiora, & quæ,
dum baptismi virtutem ostenderunt, mag-
nas Christo animas lucrata sunt. Nam, et
alii aliter hanc historiam referant, sunt ta-
men etiam qui affirmant, Tyridatem Ar-
menia regem, imperante Constantino,
Christum hac occasione secutum. Post-
quam enim variè Christianos vexavit,
tempore Diocletiani, visus est sibi cum
multis suorum in porcum mutari. Agno-
scebantur præstigiæ & spectra, sed nulla
erat ars, quæ ab eis regem cum suis libera-
ret. Solus Gregorius Thaumaturgus cum
cum suis a seclis, aquis baptismi pristinae fi-
guræ & moribus restituit. Quo signo moti
Armeni longè lateq; Christi cultum am-
plexi sunt. Nicephorus sic rem narrat:
*Cum Gregorius ille, qui miraculis edendis cla-
rus fuit, multa à Teritate propter Christum
passus, & post multas variasq; malorum spe-
cies, ad quatuordecim annos, foveæ cœnosa &
caliginosa inclusus esset, Teritates ipse eius gen-
tis princeps, cum domo sua tota, & cum opti-
matibus divine ira vindictam est expertus. Ad-
vitam enim simul & formam porcorum re-
ducti seipsos deuorabant. Ceterum ex fovea
illa extractus D. Gregorius, uno signo omni-*

bus Christum colere persuasit: & suilla forma atq; vita liberatos, institutum nostrum complecti coëgit, delubra eis construxit, sacra arcani & mystici sacrificij celebravit, & novis miraculis daemones ex ea regione exturbavit. Sunt qui Gregorium unà cum Teridate ad Imperatorem magnum Constantinum venisse tradunt, eumq; tam miranda & inopinata audientem magnopere latatum esse, & Gregorium ipsum totius eius regionis episcopum ordinatum eò misisse. Æthiopem lauare posse aquam illam, quæ è porcis homines fecit, quis dubitet? Hoc nimirum est inter Mundum & Deum discrimen; Circe ex hominibus porcos, Christus è porcis homines fecit, hoc est, è porcis, humanos & homine dignos mores esse iussit. Quare & ipse Teritates tum demum verè esse homo cœpit, cum monstrum esse desijt.

§. V.

Baptismo leprosi curati.

Quoniam autem suprà leprosos quoque, inter monstra numeravimus, quibus nihil est immundius, dicendum nunc est, hoc etiam pacto multos fuisse monstrosos, vt Deus palam faceret, quanta sit baptismi vis ad animam mundandam, si potuit
à cor.

4. Reg. 5.

à corpore lepram abstergere. Nam quem-
admodum olim Naaman ad Iordanem mis-
sus & gentilismi errorem ex animo, & le-
præ foeditatem ex cute exterminavit; ita
multi postquam sacro se fonte tingi passi
sunt, etiam corpore esse luridi desierunt.

Sur. II.
Augusti.
Io. Melan
in Nata-
lib. SS.
Belgij.

Sic S. Gaugericus Episcopus Cameracensis
obuium peccatorem lepra punitum, vbi
meliora doctum ablegavit ad sacerdotem
baptismo imbuendum, duplici morbo cu-
rauit. Vnà enim & interioris, & exterioris
hominis squalor ablutus est. Sic Ar-
nulphus Metensis episcopus mendicum vi-
ctum & amictum petentē, cū lepra esset
coopertus, etiam sanitate donavit, quan-
do eum, sacra vnda, qua nondum erat lu-
stratus, perfudit. Quæ illustria sunt docu-
menta, morbos aliquando immitti, vt me-
dicus ametur, cuius tam salutaris est me-
dicina.

Sur. 16.
Augusti.

§. VI.

Constantinus Imp. baptismo à lepra liberatus.

Verū nihil illustrius potest esse, quàm
quod de Constantino Magno fertur, eum
vtique non alia de causa foedo lepræ mor-
bo contaminatum, quàm vt à Christi me-
dicina, etiam animæ pharmacum accipe-
ret.

Zonaras.
t. 3. Nice-
phor. l. 7.
hist. Eccl.
c. 33. Ba-
ron. An.
324.

ret.

ret. Ad quod illi profuit innata pietas. Medicis enim balneū crudelitatis præscribentibus, dicentibusq; , sanguinem cælorum infantium præsens huic malo esse remedium; auersatus hanc immanitatem, maluit ipse ægrotare, quā alios sui sanandi causa occidi. Quare dignus fuit, vt de cælo manus medica illi porrigeretur. Operæ pretium est, historiam ab alijs quidem compluribus perstrictam, sicut à S. Hadriano Pont. in epist. ad Constantinum & Irenen Augustos missa, & secundo Concilio Nicæno intexta narratur, huc apponere. *Cum aliquando Constantinus Imperator per noctem somnum caperet, ecce B. Apostoli Petrus & Paulus dormienti astiterunt dicentes: Quandoquidem sanguinis effusionem horruisti, misi sumus à Christo IESU Domino, dare tibi sanitatis recuperande consilium: audi ergo monita nostra, & fac omnia quecumq; indicabimus tibi. Silvester Episcopus ciuitatis Romane, ad montem Soracte persecutiones tuas fugiens, in cauernis petrarum cum suis clericis latitat. Hunc cum ad te adduxeris, ipse tibi piscinam ostendet, in quam dum tertio merferit, omnis te valetudo deseret lepra. Quod dum factum fuerit, hanc*

A a

viciſſi-

Sur. in vi
ta S. Sil-
uestri. 30.
Decemb.

viciffitudinem Saluatori tuo compenſa, ut
 omnes, iuſſu tuo per orbem totum Romanum
 Eccleſia reſtaurentur: tu autem purifica te,
 ut relicta omni ſuperſtitione idolorū, tu Deum
 vnum, qui verus & ſolus eſt, adores, & exco-
 las, & ad eius voluntatem te dirigas. Exur-
 gens itaq; a ſomno Imperator ſtatim conuocat
 eos, qui obſeruabant palatium & ſecundum
 tenorem ſomnij ſui mittit ad montem Soracte,
 ubi Silueſter erat. Profectus inde Silueſter per-
 uenit ad regem, ad quem ingreſſus, inquit:
 Pax tibi & victoria tibi de Cælo miniſtretur.
 Quem cum rex alacri animo & vultu ſuſce-
 piſſet, omnia illi, qua facta, quaq; ſibi reue-
 lata fuerant, exponit. Inde percunētatus eſt
 quinam iſti eſſent dij, Petrus & Paulus, qui
 illum viſitaſſent ob cauſſam ſalutis ſua, & eius
 latebras detexiſſent? Silueſter reſpondit: Hi
 quidem Dij non ſunt, ſed idonei ſerui Chriſti,
 & Apoſtoli electi ab eo, & miſſi ad inuitationem
 Gentium, ut credentes ſalutem conſequantur.
 Cumq; ille hac diceret, interrogare cœpit Au-
 guſtus, vtrumnam ipſos Apoſtolos haberet ali-
 qua imago expreſſos, ut ex pictura diſceret,
 quos reuelatio docuerat. Tunc S. Silueſter
 miſſo diacono imaginem Apoſtolorum ſibi exhi-
 beri præcepit. Quam Imperator aſpiciens in-
 genti

genti clamore cœpit dicere, ipsos esse, quos viderat: nec debere iam differre Spiritum sanctum ostensionem piscina, quam istos promississe sua saluti memorabat. Constructo itaq; lacu, Constantinus, cum sacro rore tinctus esset, confestim est sanitati pristinae restitutus. Deinde non immemor accepti beneficij, ecclesias Dei exadificare cœpit, columnas earum passim sacris imaginibus in memoriam incarnationis Domini nostri IESU Christi, omniumq; Sanctorum reuerentiam exornavit: nec alia de causa, quam ut Christianismum in lucem & veritatem, DEIQ; cultum proueretur, & omnes gentes à cultu Idolorum & diabolica deceptione conuerteret. Constantinus inde, ut gratiam tanti beneficij Siluestro referret, edictum, quod nunc 6. Cal. Aprilis datum legitur, scripsit, in quo hac historia enarrata, adijcit, se ad referendam gratiam Siluestrum omnibus ad amplitudinem & dignitatem Apostolica sedis ornandam insignibus decorare, atque eundem & Successores eius ipso insuper occidente donare. Tantum per lepram effecit mundi Gubernator; qua si caruisset, nunquam balneum Constantinus poposcisset. Ita & corpori Imperatoris suum decus, & animæ nitor, & baptismo nomen, & Christi glo-

sto gloria, Ecclesiæ denique ingens emolumentum, per imperatorij morbi squalorem, accessit. Nullus Chiron, nulla Podalirij manus tam fuit felix, vt non solum morbos, sed etiam morbis sanaret.

§. VII.

Monstrum à Baptismo abhorrens.

Nec Baptismum honorauit tantum monstruositas in eo sanata, sed ipsa etiam monstra à Baptismo abhorrentia atq; refugientia. Vt enim vespertiliones lucem oderunt, ita sacra ista profani spiritus execrantur. Anno 1554. Stetini natus est infans, cuius vertici capitis infedit massa carnis, imaginē testudinis rufæ præ se ferens. In ceruice, muris instar, caudam tulit carnosam, sed albescentem, sine pilis. Capite erat Theritico, extantibus terribiliter oculis. Hic tam notatus infans cum portaretur ad Baptismum, mirabili corporis gyratione, horrendis vociferationibus, gestibusq; in hac ætate inauditis, denique dirissimis modis aduersatus est baptizatorio, vt ingens omnibus astantibus terrore incuteretur. Quid aliud voluit hoc monstrum, quàm cælum & orcum inter se pugnare? *Quæ enim participatio iustitiæ cum*

Iac. Fin-
celius de
mirac.
nostri
tempo-
ris, &
Schenck.
obseruat.
16.

3. Cor; 6.
14.

iniqui

iniquitate? Aut qua societas luci ad tenebras?
Qua autem conuentio Christi ad Belial? Vos
quoque, peccatores, monstra estis; si vul-
tis sanari, ecce praesens est in Sacramentis
diuinis medicina: sin pertinacia placet, no-
lite sacra profani contaminare.

§. VIII.

*Etiā Confirmationis Sacramento monstra-
curata esse.*

In hanc rem si velimus animum inten-
dere, plurifariam talia contigerunt, vt eti-
am ceteris diuinis Sacramentis authoritas
adderetur. Sicut enim, quando *praeteriens Ioan. 9. 1.*

*IESVS vidit hominem caecum à natiuitate:
& interrogauerunt eum discipuli eius. Rabbi,
quis peccauit, hic, aut parentes eius, vt caecus
nasceretur? Respondit IESVS: Neq, hic pec-
cauit, neque parentes eius: sed vt manifesten-
tur opera Dei in illo: ita & saepe aliàs euenit.*

Notissimus ibat per Sueciam puer, quem *Surius 4.*
itidem mater caecum pepererat. Hunc *S. Feb,*
Rembertus secundus Bremensis Ecclesiae
Archiepiscopus, in Sueciam profectus,
pontificali ritu, sacro chrismate inunxe-
rat; & quem caecum tetigit, vngendo red-
didit videntem. Quo prodigio vnà & pue-
rum, & regnum illuminauit. Ad eundem

Surfus 28. modum etiam Faro Meldensis Episcopus
 Octob. populum curata cæcitate ad fidem forma-
 uit. Cùm enim sacro chrismate promiscuâ
 plebem confirmaret, adductus est, inter
 confertam multitudinem, etiam cæcus
 puer, quàm primùm chrismate vinctus est,
 lumen cæli, quod nunquam antea vide-
 rat, iucundissimè aspexit. Itaque geminum
 ex hoc sacramento fructum reportauit, in
 animo gratiam, in oculo sanitatem. Quod
 signum cùm in nostrum documentum fa-
 ctum sit, mirum est, tam multos vsque in
 seram ætatem differre huius doni susce-
 ptionem; immò aliquos tam infrequenter
 id conferre.

§. IX.

*Eucharistia desiderio monstrosa virgo
 sanata.*

Plura, ex huiusmodi corporum defor-
 mitate, aut vitijs, commoda prouenisse,
 etiam in SS. Eucharistiæ laudes, ostendunt
 qui peruigiles libros lutubrauerunt. Inter
 quos Ioannes Nider pius pariter & perere-
 ditus scriptor refert, paulo prius, quàm
 Coloniam missus esset, ad litteras addiscen-
 das, fuisse inibi, intra ciuitatem, duas in-
 signes virgines, eadem matre & mente na-

Ioan. Ni-
 der, lib. 2.
 Formica-
 rij c. 7.

as, vnanimes, in vna eademque domo de-
gentes, & sponso Christo virginitatē con-
secrantes; contentas victum tenuem ma-
nuum labore quæritare. Ita ad incuriam
vsq; corporis grassatur cura castitatis. Sed
præ omnibus epulis illis erat suaue epulum
Eucharistiæ. Harum vnã, cælestis spon-
sus primore aspectu, duriter, postea tamen
amabili euentu probauit. Cùm enim diui-
ni pabuli desiderio ingenti teneretur, at-
que ad id etiam magna animi pietate sole-
ret accedere, tanquam indigna repulsa est,
in hunc modum. In morbū cecidit, eumq;
ita grauem, ac tantopere inualescentem, vt
neruis, quibus labia & mandibulæ solent
moueri, se contrahentibus, etiam adhibito
totius corporis conatu, os diducere ad ci-
bum sumendum non posset. Enimuerò ea
erat contracti oris vis ac pertinacia, vt la-
bia, etiam liquido iusculo sumendo vel
vix, vel etiam penitus, cochleari, aut ar-
genteo instrumento non possent aperiri.
Adeò mandibula superior inferiori tena-
citer cohærebat, vt concreuisse viderentur.
Erat itaque non mirabilis duntaxat, sed
etiam miserabilis virginis huius aspectus.
Siquidem arctissima conducti oris com-

pressio trucem, & dira minantem vultum efficiebat. In hunc modum affectam virginem non tam sollicitabat cibi sumendi cupiditas, quàm timor, ne sacratissimum Christi viaticum omittere cogeretur. Cuius sumendi desiderium tantò amplius crescebat, quantò se videbat morti viciniorem, quantoque credebat, illud magis necessarium ingressuræ iter æternitatis. Negabant omnes, qui eam aspexerant, fieri posse, ut sacratum hunc panem sumeret, quæ etiam coctæ gallinæ liquorem sorbere nequibat. Ut tamen satis fieret tam ardentem cupienti cuiusmodi posset, vocatus est sacerdos, qui ei de peccatis confessæ, venerabile sacramentum sub oculos exhiberet adorandum; ut, quod re ipsa atque ore sumere non poterat, saltem fide, desiderioque manducaret. Adfuit mystra, qui postquam eam à peccatis absoluit, dominicum quoque corpus, ab ea venerandum, manu dextera eleuauit. Mira vis, & eximia virtus Eucharistiæ! statim ut eam Sponsa Christi conspexit, præter omnem spem & opinionem, animaduertit sibi vires rediisse in corpus, internoque animæ instinctu impulsa, os reserauit, accepitque in omnium oculis, quæ

tantis

tantis votis desideravit. Quod miraculū omnes inflammavit præsentem ad illum laudibus extollendum, qui non solum multorum ora solvit in loquelam, sed etiam labia aperuit, ad caelestem cibum capiendum.

§. X.

Virgo castitatis amore deuenustata.

Matrimonij Sacramentum venerabile est, ideoque & ipsum paulo prius ostendimus illustratum, per mœchæ monstrosam faciem, pœnitentiæque, formam iterum in integrum restitutâ. Quia tamen voluntariae virginitatis status perfectior, Deoque acceptior est, ideo Deus multos voluit potius esse non pulchros, quam non castos; quin & ipsi nonnulli pij sanctique homines deformes fieri maluerunt, ut virgines permanerent. *Soror Angela de Trinitate, Carmelitana, filia Marechalli de Brisach, cum ob formam aliâque naturæ dona a magnis proceribus in matrimonium expeteretur, faciem aqua imbutam soli exposuit, ut decus forma deperiret, & procorum oculis minus arderet. In convictu etiam nobilium fatuam se tardamque simulavit, proposito suo nulli, quâ sibi, perspecto. O quàm sapiens fuit hæc stul-*

Paulus de
Barrij in
solitud.
Hagio.
philæ. 5.
die me-
dit. 2. dis-
sert. po-
merid.

2. Reg. 21.
13.

Cant. 1. 5.

4. Reg. 9.
30.

titia simulata! Olim David, vt mortem euaderet, vitamque suam conseruaret, *immutauit os suum coram hostibus, & collabatur inter manus eorum, & impingebat in ostia portæ, defluebantque salina eius in barbam:* hæc, quia erat vna de numero prudentum, maluit videri fatua, quàm placere alijs oculis, nisi Christi. Vnde mentis quæsiuit, non frontis venustatem, vt verè dicere possit, *nigra sum, sed formosa.* Multæ aliæ, dum genas pingunt, dum fucum illitæ iuuenibus fucum faciunt, Deo nauseam creant, vt eas sinat labi in mille foeditates. Quemadmodum olim, quando venit Iehu in Iezrael, Iezabel, introitu eius audito, *depinxit oculos suos stibio, & ornauit caput suum, & respexit per fenestram ingredientem per portam.* Quid hoc suo ornatu Circe ista retulit? quid illi facies picta dedit? iussa per fenestram in plateas præcipitari, canibusque obiecta, est deuorata; ira istæ pigmentis maculatæ, à Deo proijciuntur, & non rarò illis ipsis, quibus se ornant, reddunt fastidiendas. Quis enim ceruffatas amat? quis non odit fucum & fumum destructores oculorum? Sapienter igitur se se soli exposuit colorandam An-

gela

gela de Trinitate, quia sic effugit & principes, & opera tenebrarum. Non enim tantum fugit matrimonium, sed multa alia, quæ solent eiusmodi formis contingere. Pellem mutavit, ne mutaret virtutem. Æthiopissa facta est, ut animi servaret candorem. Aliæ etiam plus impenderunt, cum viderent periculosè similes stare venustatem corporis, & mentis integritatem. Vates fuit, qui dixit:

*Sed te decor iste, quod optas,
Esse vetat, votoq; tuo tua forma repugnat.*

Ouid. *L. 1.
Metam.*

S. XI.

*Virginitatem ut servarent SS. puella oculos
perdiderunt.*

Quid oculis charius esse solet? castis virginitas. S. Brigida, inter totius Scotiæ puellas facile omnium pulcherrima, & hoc ipso à multis ambita, à Christianis parentibus filio suo in matrimonium petebatur. At illa, quia virginitatem Deo consecrârat, sponsum Christum enixissimè precata est, ut aliquo corporis vitio illam devenustaret, quo procantium cupiditas frangeretur. Nihil erat in tanta forma oculis elegantius. Itaque cum oculorum decore maximè

Sur. romæ
1. Febr. 12

ximè placuisset , alterum subito vlcere percussum diuinitus amisit. Antiquis dictum est: *oculum pro oculo*. Hæc virgo, ne Christum perderet, oculum perdidit. Quid dico perdidit? ingenti lucro mutauit. Si quidem ipse Christus oculus illius fuit: cui lusca tantò visa est formosior, quanto alij magis ab ea postea abhorruerunt. Vicisti, puella, ipsa deformitate felix:

Exod. 21.
24.
Matth. 5.
38.

*Non tua virginitas auibus libata sinistris,
Nec tua ab humana est zona recincta manu.*

Matth. 5.
29.
Euiratus
in prat.
Spirit.
cap. 60.

Verè illud Seruatoris didicisti: *si oculus tuus dexter scandalizat te, erue eum, & projice abs te*. Quod consilium etiam secuta est altera illa admiranda, non imitanda Virgo, de qua Ioannes Moschus hæc habet: *Quidam vir fidelis narrauit nobis, cum in Alexandria essemus, tale quiddam. Sanctimonialis (inquit) quedam sedebat in domo suâ vitam solitariam ducens: salutisq; sue valde sollicita, ieiunijs ac vigilijs vacabat iugiter, multasq; faciebat elemosynas. Sed bonorum omnium semper inuidus diabolus tantas in virgine virtutes non ferens contra illam puluerem excitauit. Inmisit enim cuidam adolescenti*

scienti turpem de illa, diabolicamq; cupidinem.
Manebat autem extra limen eius adolescens.
Cum ergo Virgo illa domo sua vellet egredi, atq;
ad ecclesiam orationis gratia accurrere, inge-
rebat se illius oculis improbus & impurus ado-
lescens, nec illam egredi sinebat, amatoria qua-
dam verba procacibus nutibus illi insusurrans,
adeo ut jam præ nimia molestia cogeretur vir-
go domo sua nusquam progredi. Die igitur qua-
dam misit ancillam suam virgo ad illum, ut ei
diceret: Veni, vocat te Domina mea. Abijt er-
go ad illam gaudens & stuprum committere
gestiens. Sanctimonialis sedebat in cubili suo.
Ingresso igitur adolescenti ait: Sede. Cumq; se-
disset, dic oro te, frater, inquit illa, cur ita mi-
hi molestus es, nec permittis me domo mea egre-
di? Respondit adolescens: verè, Domina, te
multum amo, & quando te inspicio, totus in-
tui concupiscentiam inflammor. Quæ ait ad il-
lum: quidnam in me pulchrum vidisti, quia sic
amas me? ait adolescens: oculos tuos: ipsi
enim seduxerunt me. Virgo verò ut audivit,
quia oculi eius illum seduxissent, sumpto gladio
mox oculos eruit. Hoc autem cum vidisset ado-
lescens, eruisse scilicet sibi Virginem oculos,
compunctus corde abijt in Scitum, ibiq; saculo
renunciatus effectus est probatissimus mona-
chus.

chus. Quis non dicat hoc esse monstrum? sed monstrum felicissimum. Nemo enim vnquam vel cæcum ducem sapientiore, consilio est secutus, quàm iste iuuenis; vel se maiore lucro exoculauit, quàm hæc virgo. Duobus enim his oculis duæ animæ sunt seruatæ, virginis & iuuenis. Sed monui iam suprâ, quædam Sanctorum facta plus habere admirationis, quàm imitationis. Hinc saltem discere licet, quàm homini sæpe forma inutilis sit ad pudicitiam tutandam.

Iuuenal.
Satyr. 10.

*Formam optat modico pueris, maiore
puellis*

*Murmure, cùm Veneris fanum videt
anxia mater.*

*Sed vetat optari faciem Lucretia, qua-
lem*

*Ipsa habuit: cuperet Rutila Virginia
gibbum*

*Accipere, atque suam Rutila dare: filium
autem*

*Corporis egregij miseros trepidosq; pa-
rentes*

*Semper habet. Rara est adeò concordia
forma*

Atque pudicitia.

§. XII.

§. XII.

Virginitatis seruanda caussa, spontaneo vulnere denasata.

Scio, neminem esse suorum membrorum dominum, neque concessum hominibus, ut seipsum mutilent, dominus est tamen membrorum nostrorum Deus, qui condidit nos. Illius igitur autoritate atque instinctu multa fecerunt sancti miranda potius quam imitanda. Inter quæ & istud est, ex quo perspicue cernimus, virtutis amantes pulchritudinem longè prætulisse corporis venustati. Quod Deum fecisse clarum est in exemplo S. Brigidæ, cui ipse oculum ademit, ne virginitatis decus adimeretur. Quamquam etiam plures sint, quæ peculiari Numinis impulsu, ut animæ seruari integritatem, corpus deformarent. S. Ebba (cuius mentionem facit Venerabilis Beda, ubi miranda describit eius, quæ illi successit, Abbatissæ) Ethelfridi regis generosa filia, Antistitam agebat in Collinghamensi cœnobio, sollicita quæque erat admodum, ne vel ipsa, vel alia illi credita ouicula contaminaretur. Probè enim sciebat mores militum. Danis igitur se se in Angliam cum exercitu infundentibus,

nec

Beda l. 4.
hist. Anglor. c. 19.

nec procul inde omnia vastantibus, totum virginum suarum cœtum in vnum locum conuocauit. Ibi eas huiuscemodi verbis est allocuta. Charissimæ sorores, & in Christo filia, haud ignoratis, in hoc regnum nostrum sæuos & impios Gentiles, hostem crudelem irrupisse; qui omnia peruadit, neque mortalium vlli parcat; non immunes sunt ab eius tyrannide mulieres, non tuti infantes; loca sacra æque ac profana contemerat; neque templorum, neque hominum Deo dicatorum vllam habet rationē. Ædes pariter ac virgines sanctas violat. Denique quidquid offendit, perdit. Periculum audistis, etiam præsidium accipite. Si enim meo consilio vultis auscultare, spero, penitusq; confido vos mecum, diuina adiuuante gratia, tyrannidem nobis imminentem euasuras, virginitatemq; quā Deo vouistis, æternū conseruaturas. Facile consenserunt omnes, quod iam dudū statuerant. Cū itaque vna voce respondissent, se consilium & exemplum illius secuturas, Abbatissa prima, in conspectu omninium nouaculam arripuit, & quasi de Mutij Scauolæ gente esset, ipsa sibi nasum à summo, vnā cum superiore labro absci-

abscidit, dentesq; foedum in modum rece-
xit. Hoc exemplum ceteræ omnes imita-
tæ, se ipsas pariter denafauerunt. Erat tunc
miserabilis & verè monstrosus earum aspe-
ctus; qui superuenientes hostes ita deter-
ruit, vt nullam omnium cuperent atta-
minare. Quas igitur venerant violatas
occisuri, intactas, in suaue Numinis holo-
caustum vnà cum monasterio concremâ-
runt, ipsi naso suspensi, quia nimium na-
suti prædam malè odorati fuerunt. Hor-
rentur alioqui monstra, has sine naribus ac
labris virgines monstrosas factas, Deus
tanto magis amauit, tamquam ipsa mon-
strofitate decoratas.

§. XIII.

*Linguam potius quàm virginitatem amittens
martyr.*

Ad hanc classem pertinet Ascetes ille,
qui castitatem & virtutes alias pijs studijs se-
dulò meditans equali decertauit agone. Is cum
expugnari omnino non potuisset, nullamq; ad-
uersarijs vincendi spem reliquisset, post innu-
mera tormenta, in lecto vinculis ligatus reponi-
tur: & mulier impudica ad eum immittitur,
qua illum complectens, exosculans, manusq;
petulanter ad membra secreta adhibens, pro-

Niceph^s
l. 2. hist.
Eccl. 6. 13.

Bb

facissimè

cacissimè ad rem illicitam, nihil prorsus lascivie, & illecebrarum prætermittens, concitat. Iste aliud, quod faceret, non habens, linguam ipse suam morsu concisam, dentibusq; comminutam in faciem meretricis expuit. Quare sibi ipsi quidem pro voluptate acres dolores, impudicæ autem illi probam atq; stuporem, cum acerbitate, tam vehementibus illis illecebrarum insultationibus superior, conciliavit. Et sicuti in certamine pudicitia adversus eam victor fuit, ita paulo post vitam martyrij sigillo confirmavit. Nimirum qui didicit vulneratus vincere, meritò triumphavit moriendo; & mortuus est, ut triumpharet. Pergite, qui castitati cauetis, virtutem hanc adumbrare; si non fas est vobis linguam præmordere, licet tamen vobis cum Paulo corpus castigare, & flagellis sæuire in terga, & ibi quoque erubescere. Veneris faces, quæ vino accenduntur, sanguine extinguuntur. Nemo se hîc excuset, nemo inermem putet ad pugnandum pro castitate. Hic iuuenis victus, cum alia omnia deessent, telum in ore reperit, quod impudicæ Thaidi in faciem iacularetur. Nimirum hæc oratio illius fuit;

Græcorum

*Grauent catena corpus, & longa fame
Mors protrahatur lenta, non vincet si-*
dem Senec. in
Hercule
fur.

*Vis ulla nostram: moriar, ô Numen,
tuus.*

§. XIV.

Mulier muta, ne esset maledica.

Quid de lingua amissa sanctus quera-
tur? si hæc taceat, omnibus membris po-
test Christum prædicare. Et scimus, mul-
tos elingues, ipso Cicerone disertius diui-
na vi fuisse locutos. Ita si tyrannus mem-
bro exempto monstrum voluit facere, Deus
monstrum prodigio condecoravit. Quan-
quam omnino digni sunt hoc plectro, qui
eo nôrunt in diuinas laudes uti. Illi au-
tem, quibus hæc in ore caro mille parit
infernus, dum lingua Deum blasphemant,
dum homines impetunt, dum viperas
agunt, *quorum os maledictione plenum est,*
magni meritò beneficij loco habere de-
bent, si linguam amittunt, aut velut ca-
pistro iniecto eam sentiunt impediri. Vin-
centius clarum inter Patres Dominicanos
fidus, & ob tot tamque illustria prodigia
meritò miraculosus Prædicator, aliquan-
do Valentia, in solenni D. Ioannis Baptistæ

Petr.
Ranz.
Panorm.
in vita
eius. l. 3.
cap. 1.

festo die, ad populum, in publica concio-
 ne dicebat. Dum verba faceret, per con-
 fertam multitudinem, in medium addu-
 cta est mulier muta, quæ in omni vita sua
 nunquam fari quiuerat. Animaduersa fide
 eorum, qui fæminam adduxerant, cœpto
 orationis argumento pausam interiecit
 Vincentius; oculisque aliquamdiu in cæ-
 lum eleuatis, postea ad mulierem conuer-
 sus mutam interrogauit: *Quid vis filia?*
 Illa extemporali prodigio respondit: *Pa-
 nem volo, & officium lingua.* Attonitis om-
 nibus, ait Vincentius: *Panem quidem quo-
 tidianum, quàm diu vixeris, habebis: officium
 verò lingua non poteris impetrare: pro futura
 enim utilitate tua Deus voluit te tali beneficio
 priuare. Si enim loquendi usum habuisses,
 tanta fuisset lingua tua mordacitas, ut vitam
 corporis & anime perdidisses. Meritò ergò
 Deum magnificare non cesses; & caue ne ab eo
 ulterius petas, quod non immeritò denegabit.*
 Ad hæc mulier denuò clarè articulateque
 respondit: *Faciam, quod hortaris; & cum
 dicto confestim rursus obmutuit.* Obmu-
 tuerunt stupore & alij qui aderant, & ali-
 quantum ad silentium admiratione reda-
 cti tacuerunt, præsertim illi, qui eam ad-
 duxe-

duxerant; postea laude & gratijs Deo dictis, adductam domum reduxerunt; vbi postquam septem annis superuixit, mortè piè religioseque obiit, ipso vitæ exitu testata, meliùs sibi fuisse, loqui non potuisse, quàm malè esse locuturam. Quod etiam aliæ lingulacæ & blateratrices fæminæ optare deberent. Minùs enim deforme est, defectu corporis, quàm virtutis laborare. Quamuis & malus spiritus linguam subinde vinctam teneat, ne Deum laudet. Hinc *eiecto demonio locutus est mutus.* Itaque & Matth. 9. tacere aliquando malum est, & loqui bonum; aliquando autem satius, non posse loqui, quàm nimis loqui; vt & silentium, & eloquium à Deo, vel diabolo possit provenire.

§ XV.

S. Liberata obtenta à Deo barba virginitatem defendit.

Quemadmodum autem grande beneficium fuit huic mulieri, linguæ vsu fuisse destitutam, ita & aliæ piæ fæminæ, vt pudicitiam tuerentur, ipsam formæ suæ destructionem, tanquam beneficium, à Deo petierunt. Adeò quod monstrosum est Mundo, pulchrum est Deo. S. Liberata, Martyrolog. Roman. Mo-

B b 3

alio-

Ian. ad
Vsuardū,
& Abbas
Anhusan.
in Stem-
mat.
Christi.
20. Iulij
post Bar-
tholom.
Riccium
in trium-
phal.
Christi
erucifixi.

alioqui Wilgefortis, apud Belgas Ontkom-
mera, Germanis Onsummernuß dicta,
Regis Portugalliæ filia, clam Christiana,
nescio parente, omnium totius regni for-
mosissima habebatur, quam speciem vnā
cum virginitate Christo addixit. Sed non
defuit generosæ menti tentator, vt virtu-
tem etiam pugna redderēt illustriorem.
Abierat è mortali vita mater eius. Pater
qui sine vxore nolebat viuere, cūm spon-
sam circumspiceret, nullam potuit hac fi-
liā suā vel nobiliorem, vel venustiore re-
perire, quæ videbatur ex omnibus gratijs
composita. Ethnicus igitur homo nihili
faciens reuerentiam sanguinis, eam in-
coniugium expetijt. Liberata exhorruit
petitionem incestam, potiusque millies
mori maluit, quàm consentire in nuptias
tam inauspicatas. Quid, inquiebat, pater
meus Oedipum aget? ego eadem & filia,
& vxor illi ero; filij autem mei, si quos
genuero, fratres mei vocabuntur? Absint
à me tales nuptiæ. Quæ nullas volo, etiam
acceptabo inhonestas? Quàm infandus
hic esset Hymenæus? An non

*Pronuba Tisiphone thalamis ulularet in
istis?*

Et caneret mœstum denia sarmen auis?

Primum precibus agens,

Da mihi perpetua genitor charissime, di-
xit

Virginitate frui, dedit hoc pater antè
Diana.

Postea etiam grauioribus verbis tedas iu-
gales execrata est. Vidisses contrarios
vtrinque motus. Quantum filia à tali
connubio abhorrebat, tantum impurus pa-
rens ambiebat, cuius desiderium ipsa nega-
tione incendebatur. Itaque in eo res erat,
vt filiam quantumuis matrimonium detre-
stantem, regia potestate adigeret ad nu-
ptias adornandas. Quò fugeret innocens
virgo; iubente patre, cogente rege, nisi ad
eum, qui est rex regum, & naturæ Domi-
nus? Illum ergo contentissimis precibus
orauit, vt id, quod patri maximè esset il-
lecebrosum, & causa tam infandæ petiti-
onis, in se mutaret, formamq; illicitam in-
gniter deuenustaret. Audiit hoc votum
Deus, atque vna nocte ita eam vehemen-
ter deformauit, vt die altero viri, non fe-
minæ ampliùs speciem præ se ferret. Barba
enim hispida, & prolixa mentum illius ge-
nasq; contexit vndique, verum hoc omni-

bus & subitum monstrum videbatur. Parens ita demutatam nec pro femina, nec pro filia agnouit, sed, quòd comperisset, esse Christianam, diris eam tormentis subiectam, tandem in crucem clavis affixam crudelissimè interemit; hoc ipso postea, in toto terrarum orbe celebratam, quia barbata virgo mori maluit, quàm incæsto coniugio fœdari.

§. XVI.

Galla vidua amore castitatis barbata.

Tanta est Numinis prouidentia, tanta Conditoris cura, vt Christus, verè dixerit:

Matth.

Jo. 30.

Luc. 21. 18.

Vestri capilli capitis omnes numerati sunt; & quidem ita numerati, vt alibi addiderit:

Et capillus de capite vestro non peribit. Quod si capillus de capite non cadit, sine prouidentia Dei, multò minùs sine eadem prouidentia illi accedet. Numinis igitur & sapientia & bonitas est, etiam feminae barba, sub qua tutò castitas potest latere, quæ utique plus pulchritudinis habet, quàm vlla etiam in hoc sexu barba monstrositatis. Quare etiam in hunc numerum apponenda est Romana illa vidua, de qua D.

S. Greg.

lib. 4. dia-

log. c. 13.

Gregorius ita scribit: *Gothorum temporibus*

Galla huius urbis nobilissima puella Symmachi con-

Chi Consulis ac Patricij filia, intra adole-
 scentie tempora marito tradita, in unius an-
 ni spatio, eius est morte viduata, quam dum
 fervente Mundi copia ad iterandum thalamum
 et opes, et atas vocaret, elegit magis spiritua-
 libus nuptiis copulari Deo, in quibus à luctu
 incipitur, sed ad aeterna gaudia pervenitur,
 quam carnalibus nuptiis subijci, quae à letitia
 semper incipiunt, et ad finem cum luctu ten-
 dunt. Huic verò cum valde ignea corporis con-
 spersio inesset, coeperunt medici dicere: quia
 nisi ad amplexus viriles rediret, calore nimio
 contra naturam barbam esset habitura. Quod
 ita quoque post factum est. Sed sancta mulier ni-
 hil exterius deformitatis timuit, quae interiùs
 sponsi caelestis speciem amavit: nec verita est, si
 hoc in illa foedaretur, quod à caelesti sponso in
 ea non amaretur. Mox ergo ut eius maritus
 defunctus est, abiecto seculari habitu, ad om-
 nipotentis Dei servitium se se apud B. Petri
 Apostoli Ecclesiam monasterio tradidit, ibique
 multis annis simplicitati cordis atque orationi
 dedita larga indigentibus elemosynarum ope-
 ra impendit. Cumque omnipotens Deus peren-
 nem iam mercedem reddere eius laboribus de-
 crevisset, cancri ulcere in mamilla percussa est.
 Nocturno autem tempore ante lectum eius

B b 5

duo

Vide de
 hac cad.
 Fulgen-
 tium in
 ep. ad
 Gallam.

duo candelabra lucere consueuerant, quia videlicet amica lucis non solum spirituales, sed & corporales tenebras odio habebat. Quæ dum nocte quadam ex hac eadem iaceret infirmitate fatigata, vidit B. Petrum Apostolum inter utraque candelabra ante suum lectum constitisse. Nec perterrita timuit, sed ex amore sumens audaciam exultauit, eiq; dixit: quid est domine mi, dimissa sunt mihi peccata mea? cui ille benignissimi, ut est, vultus, inclinato capite annuit, dicens: dimissa, Veni. Ita igitur ad cælestia regna viam inuenit Gallia, quæ maluit esse barbata, quàm maritata.

§. XVII.

Alia virgines morbis deformata, ne virginitatis iacturam paterentur.

Sur. to. 1.
in vita
eius,

Capitis hucusque & mamillæ defectus vtilis extitisse ostendimus, in alijs etiam totius corporis vitium morbusque virtuti profuit. *Angadrisina virgo, in Gallia, Lothario regnante, fuit, quæ cum à parentibus Ausberto Principi viro, qui postea Rothomagensem Ecclesiam erexit, inuita desponsaretur, multis cum lachrymis Dominum obsecranit, ne suam pollui virginitatem pateretur. Moxq; lepra morbo totum corpus occupante, ob fœditatem intacta dimittitur; &*

ne in

ne in incerto esset, cur id mali ei accidisset, continuo sana euasit. Quæ vnquam femina opportunius ægrotauit? quæ pulchrius monstrum mundo exhibuit? Nisi velis heroidem illam, illud patientiæ prodigium illi antepone. *Virgo fuit Lydvina, domo Hollanda, patriæ suæ decus immortalis, quæ ne virginitatem perderet, formæ decus, quod in ea summum, petijt sibi auferri ab eo, qui facilis esse solet ad istiusmodi virginum votum. Sed & morbus addidit, ne proco alicui volupe esset, morborum conflugem in vnius corpusculi angustijs hospitantem cum sponsa domum ducere. Itaq; mansit in domo paterna, ubi videre erat adolescentulâ membrorum omnium officio orbatam, manibus, genibusq; monstri instar, reptantem, & nunc trunco, nunc scabello per domus angulos se promouentē. Sed alius sibi locus postulat morborum numerum & genera, quæ hanc virginem, sideris instar micantem, deuastrauerunt. Hic satis est, ostendisse, quibus monilibus Deus sponsas suas exornet, vt seruet. Quod etiam de S. Petronilla quidam memorauerunt, deformata corpore, ne animo deuenustaretur.*

§. XVIII.

Virgo in vrsa speciem mutata, ne violaretur.

Si,

Maxim;
Sandæus
in schola
affectuū
pior. dec.
8. n. 3. ex
Surio.

Si, quod Salomon in Canticis Cantico-
rum fecit, vt nuptias amoremq; spiritua-
lem, ac supernaturalem animæ nostræ
sponsum, nuptijs, amoremq; & sponsis na-
turalibus exprimeret, idem mihi fas esset,
dicerem Christum in historia sanctissimè fe-
cisse, quod in fabulis Poëtæ finxerunt ab
iniqua Iunone impiè factitatum, cum Ca-
listo vitium passa, in vrsam est mutata.
Christus aliam non violatam mutauit; sed
ne violaretur, sub vrsi forma seruauit il-
libatam. Res digna est stilo, quam pereru-
ditus Theologus meritò in exemplum vir-
ginæ constantiæ recensuit, atque in veri-
tatis testimonium sibi notam eam virgi-
nem affirmavit, *Claram re, nomine, & ope-
re*. Hæc ea forma atq; ætate fuit, quam
in vrbe certatim adolescentes ambiuissent;
vt ergo vitam castam Deo dedita ducere
posset, rure maluit, atque in vili villula
degerè, quàm in ciuitate, atque inter iu-
venes quotidie periclitari. Inuidit Orcus
hunc illi locum, quare de portu eam cona-
tus est in procellas retrahere. Ad quod
consilium duo subsidia adhibuit, & quòd
nubilis esset scilicet, & quòd paupercula.
Terræ igitur illius dominus vi conatus est
illam

Ioan. Ni-
der. lib. 2.
Form.
cap. 10.

illam in matrimonium dare seruo suo, ut ex eo matrimonio mancipia adipisceretur. Duo sunt modi, quibus isti tales utuntur, blanditiæ & minæ. Blanditijs prius uti placuit. Sed quia eas omnes forti pectore reiecit puella, ad minas animum conuertit dominus, qui, (cùm illa Spartana generositate respondisset: *Ingenua, scio, sum corpore, sicut omnis parentela mea testatur: idcirco libera castimoniam elegi, quam absit ut Deo subtraham, & tradam homini,*) in iram exarsit. Utq; superbi solent, qui nihil sibi sine contemptu negari arbitrantur, vi agendum ratus; ut quod illecebris non poterat obtinere, minis terroribusq; impetraret, more tyrannorum. Verùm quia generosas animas minæ minùs percellunt, quàm infidiosæ blanditiæ, denuò illa dixit, se minas non morari, neque verò etiam cruciatus, si mille astarent carnifices cum omnibus suis tormentis, nunquam tamen se in nuptias consensuram. Exitit hinc magnū certamen inter virginis constantiam, & pertinaciam domini. Seruilis vitæ & conditionis rusticus seligitur, ei coniugium. Claræ destinatur, si pati inuitam cogeret, quod facere voluntaria nolebat. In hanc

rem turris aperitur, reis custodiendis ac furibus asseruandis alioqui destinata. In eam ambo deducuntur, compinguntur, includuntur. Ibi fuit virtutis & flagitij palæstra. Sed fortior fuit virtus. Illico enim inuicta virgo in angulum carceris se recepit, è quo tutius pugnatura, fronti, ori, pectori crucis figuram impressit, inuocataq; diuina ope, iuuenem allocuta.

Antea, ait, moriar, quàm sit tibi copia nostri.

Video enim quousque tu, & dominus tuus tendatis. Violentia uti si voles, violentè peribis. Elige de duobus vnum; aut mihi non appropinqua, meque intactam relinque; aut si me inuaseras, quando aliter me defendere non possum, occidam te, manibusque feminæ diceris interemptus. Erat enim Clara hæc robusto corpore, & viribus valida, castitatisq; amore ardens. Vix hæc dixerat, cum repentè alia fieri visa est, figuramque amittere qua iuueni placebat. Siquidem

Ouid. l. 2.
Metam.

*Brachia cœperunt nigris horrescere villis,
Curuariq; manus, & aduncos crescere in
ungues,*

Officioq; pedum fungi, laudatq; quondã

Ora

Ora viris, lato fieri deformia rictu.

vox iracunda minaxq̄,

Plenaq̄, terroris rauco de gutture fertur.

Hoc prodigio perterrefactus rusticus horrendum in modum cœpit vociferari, magnisque clamoribus dicere, ad eos, qui pro foribus stabant: *Aperite, queso, carceres, aperite, ursam, non coniugem mihi dedistis.* Accurritur, referantur fores, exilit infelix nuptus. virgo pristino schemate humanaq̄; facie astat, & gaudet se ursam potius egisse, quàm lupam; quæ dimissa è turri, postea sine interpellatione Deo feruire permissa est. Fratrem itaque iuuenem, & multas alias virgines ad idem virginitatis consilium attraxit, docuitque in paupertate & castitate superis parem vitam agitare. Et quia audierat, gratius esse Deo, si virginitatem voto stabiliret, quinquagenaria demum votum castitatis, coronidis loco, antea actæ in tot meritis vitæ adiecit. I nunc, & dic monstra in mundo non esse debere, quæ diuinæ prouidentia sapientiam bonitatemque tantopere commendant. Quamuis enim ordinem naturæ mutare videantur, tamen Numinis ordinem non inuertunt. Rectè igitur D. Augu-

S. Augustinus
lib.

Medit.
cap. 29.

stinus Deum ita laudat : *Qui omnem creaturam tuam absque indigentia aliqua possides, & sine labore gubernas, & absque tadio regis, & nihil est, quod perturbet ordinem imperij tui, vel in summis, vel in imis.*

CAPVT XII.

Quarta monstrorum caussa diabolus se transfigurans, ut probeat, terreat, puniat, & suam deformitatem detegat.

§. I.

Varia Dei, varia diaboli caussa ob quas monstra inducunt.

 Aussam dixi, ob quam Deus benignissimè voluerit virginem, instar vrsæ apparere: hac enim forma perterritus est lupo, qui òui insidiabatur. Quo pacto autem, in vrsæ specie virgo fuerit tecta, non puto esse disputandum. Sunt enim Deo multi modi, quibus id fieri potuit. Benefecit, quocumque demum fecit modo; dum texit, protexit. Malus dæmon, simia Dei, producit & ipse monstra, Deo vel iubente, vel permittente; sed longè alio fine. Id enim Deus facit, ut potentiam